

γιέ μου, και δοξάζου στην άγκαλιά της. Σε χωράω...

Ο Βαγγέλης: Η βλοημένη σου άρχοντιά σαλεύει μέσα μου το δόξασμα και την άντρεία γονατίζω όμπρός σου...

Η Άρνα: Χαρά σας! και του λόγγου σας θάκούω τή μυρουδιά στην άγκαλιά σας...

Ο Γεωργ: Τηράζοντας κατά το φεγγίτη που πέφτει το φώς της αύγης.) Έτσι να πεθάνω με τα τυφερά λόγια της Άρνας μου, και σύ άγυονιά μου, φίλησε στα χείλια μου την ψυχή της γενιάς μου που θά βγαίνει... Σε σένα σταματάει ή ευχή μου κι' ό πόνο μου... (Η Άρνα γονατίζει και τον φιλεί στα μάτια. Ο Βαγγέλης και ή Άριστούλα άγκαλιάζονται. Η Άρνα τους τηράζει και χαμογελάει.)

ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

Ο ΙΣΚΙΟΣ ΤΟΥ ΠΕΘΑΜΕΝΟΥ

ΔΡΑΜΑ ΣΕ ΤΡΙΑ ΜΕΡΗ

(Το δράμα τούτο τόγραφα εδώ και τρία χρόνια. Στο άναμεταξύ κάποιες ιδέες μου για το θέατρό μου, που σαν ισκιος σάλευαν ως τότε μπροστά στο νου μου, δυναμώθηκαν περισσότερο, ως που πήραν την όριστική μορφή τους. Τις ιδέες μου αυτές τις είπα πέρσι από τις στήλες του «Νουμά», βάνοντάς τις σαν πρόλογο της τραγωδίας μου «Τό Γεφύρι της Άρτας». Ο «Ισκιος του πεθαμένου» έμεινε μέσα στο συρτάρι μου, χωρίς ποτέ να φαντάζουμε ότι θάβλεπε το φώς της μέρας. Μα ήρθε στιγμή, που τό παραπεταμένο αυτό έργο μου ζήτησε την άγάπη μου, την άγάπη, εκείνη που έχουμε όλοι μας για ό,τι γράψαμε μία φορά και δέν τό σκίσαμε. Κ' έτσι τώρα τό τυπώνω με την ίδια άγάπη, που δοκίμαζα γι' αυτό κι' όταν τόγραφα.)

ΠΡΟΣΩΠΑ

Παύλος.— Άρνα, γυναίκα του. — **Ξένη κόρη του.**— **Στέφανος.**— **Νικήτας.**— **Ζωή, κόρη του.**— **Ένας γιατρός.**— **Στό σπίτι του Παύλου.**— **Εποχή σημερινή.**

ΜΕΡΟΣ Α΄.

(Σάλα καλά επιπλωμένη και μεγάλη.— Πόρτα μεσιανή κι' άλλες δυο στα πλάγια. δεξιά κι άριστερά—Παράθυρα ψηλά.—Μόλις άνοιξη ή σκηνή φαίνονται ή Άρνα καθισμένη και κοντά της όρθιος ό Παύλος.)

Π. Έδώ τώρα οι δυο μας μονάχοι μπορούμε,

στό Βερετιέφ με την έκφραση μιας άτέλειωτης λάτρας.

Έρχητηκε άμέσως στα πόδια της της, άγκαλιάσε τα γόνατά της.

— Έγώ είμαι ό σκλάβος σας, έγώ που είμαι στα πόδια σας ώ άφέντη! Είσαστε ό άφέντης μου, είσαστε ή θεά μου, είσαστε ή Δήμητρα με τ' άγελαδίσια μάτια, ή Μήδεια μου ή μάγισσα: Η Μαρία θέλησε να τον άμπώξη, μα τα χέρια της σταματήσανε στα μαλλιά τα σγουρωμένα του αγαπητικού της. Ένα χαμογέλιο αφάνταστο ξάνοιζε στα χείλια της, και τό κεφάλι της έγχειρε στα στήθια της... Ορθώθηκε ξαφνικά, με μια άντρίκια δύναμη, ξεχώρισε τα χέρια του Βερετιέφ που την κράταγαν άγκαλιασμένη, και σηκώνοντας τή σάρπα στο κεφάλι της, έγφυγε τρέχοντας.

Μάσσα, Μάσσα! φώναζε ό Βερετιέφ.

Είτανε τώρα μακρυνά.

— Μα τρέχει σαν τό λαγό, έλεγε μέσα του. Και πετώντας με πείσμα τό κασκέτο του στην πατημένη χλόη: Δυσέβρετη κοπέλα, και τί δυνατή!

IV

Ο Γαβρίλης Στέπανιτς Άκελίνης, ό χτηματίας, που στό σπίτι του έδινόντανε ό χορός, είτανε από

γυναϊκά μου, να μιλήσουμε πιο λούτερα.

ΑΝ. Μα και ποιός είταν ως τώρα εδώ, που μάς έμπόδιζε; Όλη την ήμέρα οι δυο μας ήμαστε εδώ στό σπίτι.

Π. Ναι, οι δυο μας. Μα τί να σου πώ, Άρνα: δέν είχα τή δύναμη, τή θέληση, δέν ξέρω κι' έγώ τί, γιάν να πιστέψω ότι ήμαστε οι δυο μας μόνο. Μού φαινέταν πως κάποιο τρίτο πρόσωπο στεκόταν πάντα μπροστά μας. άνήμεσό μας καλλίτερα, που μου κρατούσε τα λόγια στην άκρη της γλώσσας.

ΑΝ. Δέ σε καταλαβαίνω, Παύλο, τί θέλεις να πής.

Π. Άκουσε, Άρνα... Δέν ξέρω πως να τό έξηγήσω, μα ξέρω καλά, ότι πολλές φορές άκούουμε μέσα μας κάποια δυνατή φωνή να μάς ξυπνήη ιδέες κι' αισθήματα, που ίσως τα θέλαμε να μένουν πάντα κοιμισμένα.

ΑΝ. Τί θέλεις να πής μ' αυτό; Έξηγήσου καλλίτερα, γιατί μου φαίνεται, ότι τα λόγια σου κρύβουν κάποιο νόημα, που δέ θέλεις, ίσως και δέν τολμάς να τό φανερώσης.

Π. Είσαι κοντά στην αλήθεια. Κάτι τέτοιο μου συμβαίνει. Μα όχι...πρέπει ναχω τό θάρρος να...

ΑΝ. Τί;

Π. Δέν ξέρω όμως, αν αυτό είναι και τό σωστό. Δισταζώ. Ίσως έπρεπε, σαν άντρας που είμαι, να μιλήσω πιο άφοβα, πιο καθαρά. Μα τί να σου πώ φοβόμαι τή γυναικειαν αδυναμία σου, φοβάμαι μήν παρεξηγήσης τα λόγια μου και τότε...

ΑΝ. Παύλο! με ρίχνεις από μυστήριο σε μυστήριο. Γεμίζεις την ψυχή μου με τό φόβο του άγνωστου, με βυθίζεις με τα λόγια σου στό σκοτάδι της άμφιβολίας και τελειώνεις με κάτι που μοιάζει σαν δυσπιστία. Μίλησε καθαρά, σε παρακαλώ. Τί θέλεις να πής με όλ' αυτά;

Π. Δέν ξέρω πως σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά, κατάλαβα κάτι, που με άνατάραξε σύγχωρο, πούκαμε την καρδιά μου να σπαράξη από κάποιο αισθήμα, που ως τώρα τώδιωχνα όσο μπορούσα... Και για τούτο... Κοίταξέ με καλά στα μάτια.

ΑΝ. Και τί κάνω από τόση ώρα παρ' να σε κοιτάζω κατάματα, μήπως και καταλάβω από τή ματιά σου τί θέλεις να πής; Έπειδή τα λόγια σου—σου τώρκίζομαι—μένουν άκατανόητα για μένα.

Π. Θυμάσαι πόσα χρόνια πέρασαν από την ή-

μέρα που παντρευτήκαμε;

ΑΝ. Περίεργο... Άν θυμάμαι, λέει; Σωστό δέκα όχτώ χρόνια και δέκα μήνες.

Π. Τόσα είναι, πραγματικά.

ΑΝ. Μα τί ρώτημα είναι αυτό, που μου κάνεις;

Π. Κι από την ήμέρα, που...;

ΑΝ. Από ποιά μέρα; γιατί δισταζεις να τό πής;

Π. Όχι: δέ δισταζώ... Άλλά δέν ξέρω κι' αν πρέπη... Μα είναι ανάγκη... Ναι: από την ήμέρα που πέθαν' ό Άλέξαντρος, ό πατέρας του Στέφανου.

ΑΝ. Παύλο! γιατί με ρωτάς αυτό; Πώς σου ήρθε τέτοια ιδέα;

Π. Γιατί ταραχτήκα: έγώ δέ σε ρώτησα για να ταραχτής.

ΑΝ. Όχι! όχι! τό ρώτημά σου έχει βαθύ νόημα... Τό καταλαβαίνω χωρίς να μου τό πής.

Π. Δέν είχα καμιά άμφιβολία γι' αυτό.

ΑΝ. Πώς;

Π. Ήμουνα βέβαιος, ότι διάβαζα μέσα στην ψυχή σου κι' έβλεπα πάντα εκεί την εικόνα μιας άλλης Άρνας, της όμορφης κι' όνειροβυθισμένης κόρης, που με σκυρτό τό κεφάλι και με τή συλλοή στα μάτια καθόταν και μετρούσε μία-μία τις μέρες που πέρασαν από τή στιγμή που κάποιος έπεσε νεκρός γι' αυτή...

ΑΝ. Παύλο!

Π. Μα δέν τό κρύβω. Όσο κι' αν με παίραζε τό διάβασμά μου αυτό, όσο κι' αν σπάρταζε την καρδιά μου ή εικόνα κείνη, είχα και τή δύναμη να μη τό φανερώσω ποτέ.

ΑΝ. Μήν προχωρήσης! Δέν πρέπει να προχωρήσης, επειδή βρίζεις τον ίδιο τον έαυτό σου!

Π. Ναι: έννοιωθα την άντρίκια μου περηφάνεια να βρίζεται: μα είχα και την περηφάνεια να μη φανώ τόσο αδύνατος, που να καταλάβη κανείς τί δοκίμαζώ. Σήμερα όμως αλλάζει τό πράμα... Ά! σήμερα πρέπει να διώξω από πάνω μου αυτόν τό βραχνά, που με βαρύνει, γιατί κάτι μεγαλύτερο από τή δική μου βρισιά έρχισε να γεννιέται τριγύρω μας.

ΑΝ. Τί είναι αυτό τό μεγαλύτερο, που τό βλέπεις μόνον έσύ;

Π. Μού φαίνεται πως βλέπω ξαναζωντανεμένο κάποιο νεκρόν, πούρχεται να σταθί άνήμεσό μας: κι άκούω τή βραχνή φωνή του να μου σφυρίζη σιγά σιγά αὐτί αλήθειες, που δέν τις είχα προσέξει ως τα τώρα.

τους ρούσσους αφεντάδες κείνους που κάνουνε τους γείτονές τους να ξαφνιάζονται για την επιτηδεύση που κατέχουνε για να ζουνε μια ζωή άρχοντικιά και πλούσια με εισοδήματα στο φαινόμενο πολύ φτωχά. Μη κατέχοντας περισσότερο από τετρακόσες ψυχές, ώστόσο δέχοντανε όλο τον καλό κόσμο του νομού σ' ένα μεγάλο σπίτι που τόχτισε ό ίδιος, με κολώνες, κι' άπάνουθε έναν πύργο, με μια σημαία στημένη στο τουρλί για να δείχνη πως ό αφέντης βρισκότανε μέσα. Κληρονόμησε από τον πατέρα του την περιουσία πέλεινη κατάσχεση: μα κείνο που έδειχνε πως ξεπετάχτηκε έτσι είτανε πως δούλεψε για πολύν καιρό στην Πετρούπολη και σε θέτες μ' άνοιχτές τσέπες... Τέλος μια καλή μέρα γύρισε κι' άποκαταστάθηκε στον τόπο που γεννήθηκε, με τή γυναίκα του και τις τρεις θυγατέρες του, και με περιουσία αρκετά στρογγυλή. Τούτο φάνηκε άμέσως από την καλή ζωή που έκανε, την όρχήστρα που έσκάρωσε στό σπίτι του και τα δείπνα που έδινε.

Στην αρχή όλοι οι γείτονοι προλέγανε τό γλήγορο καταστρέμό του. Φτάνανε μάλιστα να λένε πως τό βίο του θάβγαίνει στη δημοπρασία. Μα τα χρόνια περνούσανε, οι χοροί και τα δείπνα άκολουθούσανε, μα τό βίο δέν ίπουλιόντανε. Καινούργια

σπίτια ξεφυτρώνανε απ' ύλλες τις μεριές σά μακιντάρια, κι' ό κύριος Άκελίνης δέν έκανε τιποτάλλο παρ' να παχαίνει. Τότες τα κακομελετήματα των γειτώνουνε πήραν άλλη στράτα. «Άν τουλάχιστο είτανε ένας καλός άγρονόμος! λέγανε. Μα όχι, δέ γίνεται, θά βρήκε κανά θεσαυρό». Θεσαυρό! ώστόσο ή άφορηή του βιού του έξηγιόντανε εύκολα. Μα κάθε εύκολη ξήγηση δέ μάς έρχεται εύκολα στό νου στη Ρουσία.

Όπως κι' αν είτανε, όλος ό κόσμος πήγαινε με προθυμιά στον Άκελίνη. Δεχότανε τους μουσαφιρίους του μ' ευγενικότη κι' έπαιζε στα χαρτιά κάθε παιρνίδι που τους έρρεσε. Είτανε ένας άνθρωπος κοντός, μεσόκοπος, με ένα μακρουλό κεφάλι, με πρόσωπο κίτρινο, και μικρά χέρια. Είτανε πάντα φρεσκοζουρισμένος και μυρουδισμένος με κολώνια. Τις καθημερινές και τις γιορτινές φόραε μια ζακέτα γαλάζια, κουμπωμένη ως άπάνω, πουκάμισο άσπρο, και πλατύ λαϊμοδέτη που του έρρεσε να κρύβη μέσα σε δαύτον τό σαγόνι του. Είχε έτοιμο τό χαμογέλιο για καθετί που του λέγανε, και μίλαε με μια μελένια φωνή και με άπλή ευγενικότη. Δέ θαμαζότανε για τις έξυπνες του άπόκρισεις, και δέν είχε ούτε την όψη έξυπνου ανθρώπου, μόλο που από καιρό σε

ΑΝ. Παῦλο!

Π. Ναί, ναι μὴν τρομάζεις... Θυμᾶσαι πόσα χρόνια εἶναι ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού σκοτώθηκε γιὰ σένα ὁ πατέρας τοῦ Στέφανου; Τὸ θυμᾶσαι;

ΑΝ. ὦ! γιὰτί μοῦ τὸ θυμίζεις, ἐνῶ ἐγὼ τὸ εἶχα λησμονήσει;

Π. Ὅχι· δὲν τὸ ξέχασες ποτὲ, ὅπως δὲν τὸ ξέχασα κ' ἐγὼ, κι ἄς ἔκανα, πὼς δὲν ἤξερα τὴν αἰτία τοῦ ξαφνικοῦ αὐτοῦ θανάτου... Εἶναι σωστὰ δέκα ὀχτὼ χρόνια, δέκα μῆνες καὶ μιὰ μέρα... Δηλαδή μιὰ μέρα ὕστερ' ἀπὸ τὸ γάμο μας. Καὶ σ' ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸ ἐσὺ δὲν τὸν ξέχασες μήτε στιγμή.

ΑΝ. Μὰ γιὰτί, γιὰτί θέλεις νὰ με κάμης νὰ πιστέψω πρᾶμα πού ποτὲς δὲν ἔγινε;

Π. Μὴν προσπαθῆς νὰ γελάσης τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ σου. Μ' αὐτὸ, πού σοῦ λέω, δὲ θέλω νὰ σε κατηγορήσω. Ἴσως νὰ φανερώω κάποιο κρυφὸ παράπονό μου· μὰ μήτε κι αὐτὸ εἶναι ἡ ἀφορμὴ πού σοῦ θυμίζω τέτοια περασμένην ἱστορία. Κάτι ἄλλο πῶς δυνατό με ἀναγκάζει. Τὸ ξέρεις καλλίτερ' ἀπὸ μένα, ὅτι ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸ, πού ζοῦμε μαζί, δὲν ἤσουνα ἡ γυναῖκα ἡ ἀσιερωμένη ψυχὴ καὶ σῶμα στὸν ἄντρα της.

ΑΝ. Σκέψου το καλὰ αὐτὸ πού λές... ὦ! γιὰτί μοῦ κάνεις αὐτὸ τὸ ἄδικο; Δὲ στάθηκα πάντα ὁ πιστὸς σου σύντροφος στὶς λύπες σου καὶ στὴ χαρὰ σου;

Π. Ναί· ἤσουνα πάντα ἡ τίμια καὶ καλόγνωμη γυναῖκα, πού δὲν ξέχασε μήτε στιγμή τὸ χρέος της στὸν ἄντρα, πού τῆς τὸν ἔδωσε ἡ θέληση τοῦ πατέρα της. Μὰ τὴν ψυχὴ σου δὲν τὴ χάρισες ποτὲ δλακάρη στὸν ἄντρ' αὐτὸν, τὴ βαθεῖαν ἀγάπη σου δὲ θέλησες νὰ τοῦ τὴ γνωρίσης.

ΑΝ. Δὲ θέλησα; καὶ μπορεῖς νὰ τὸ πιστεῦσης αὐτὸ ἐσὺ, ἐσὺ;

Π. Εἶχα πάντα τὴν περηφάνεια νὰ μὴν ἀφίσω τὸν ἑαυτὸ μου νὰ σοῦ τὸ φανερώσω, ὅτι τὸ πιστεύω... Εἶρω, πὼς ὁ Ἀλέξανδρος σ' ἀγαποῦσε καὶ τὸν ἀγαποῦσες κ' ἐσὺ κι ὅταν ὁ πατέρας σου σ' ἀνάγκασε νὰ παντρευθῆς μ' ἐμένα κ' ἐσὺ τὸν ὑπάκουσες τυφλὰ, τὴν ἄλλη μέρα τοῦ γάμου μας ἐκεῖνος σκοτώθηκε μόνος του χωρὶς ν' ἀφίσω μήτε μιὰ λέξη γιὰ τὴν αἰτία τοῦ σκοτωμοῦ του... Ἐσὺ εἶχες τὴ δύναμη νὰ μὴ δείξης τὴ λύπη σου ὑπόφερνες σὰν μάρτυρας τὸ βάσανο τῆς ψυχῆς σου καὶ τῆς καρδιάς σου...

ΑΝ. Ὅχι!... σὺ πά... εἶναι ὕματα!

καὶρὸ ἢ πονηρὰ ἀστραφετὴ στὴ ματιὰ του. Οἱ δύο μεγαλειότερες κοπέλες του καλοπαντρευτήκανε καὶ ἡ μικρὴ τοῦ ἀπόμεινε. Εἶτανε ἴδια με τὴ μητέρα της, μιὰ ντροπαλὴ πού δὲν κόταε νάνοιξῃ τὸ στόμα της.

Ὁ Ἀστακόφφ ἔφτασε στοῦ Ἰπατόφφ στὶς ἑφτά τὸ βράδυ με φράκο καὶ ἄσπρα χερσόχτια. Βρῆκε ὅλους ἔτοιμους νὰ φύγουν. Οἱ δύο κοπελοῦλες στεκόντανε ἀκούνητες ἀπὸ φόβο μὴ καὶ ζαρῶσουνε τὰ σιδερωμένα ἄσπρα τους φουστάνια. Ἡ Μαρία εἶχε ἕνα φόρεμα ἀνοιχτὸ τριανταφυλλί, πού τῆς πῆγαινε καλὰ στὸ πρόσωπο. Βλέποντας τὸ φράκο τοῦ Ἀστακόφφ ὁ ἀγαθὸς Ἰπατόφφ τὸν μάλωσε φιλικὰ δείχνοντας του τὴν καλοφτιασμένη του ραντικιά. Ὁ Ἀστακόφφ ζύγωσε τὴ Μαρία καὶ τῆς παίνεσε τὴν τουαλέτα της. Ἡ ὁμορφιά της τὸν ἐσαιρε πάντα, μὴν πού μαζί του εἶτανε πῶς ἄγρια παρὰ με τοὺς ἄλλους. Προτίμαε βέβαια τὴ Ναντέζντα, μὰ τὸν πείραζε τὸ εὐκολοαλλαχτὸ φέρομο της. Στὰ λόγια, στὶς ματιές, ὡς καὶ στὰ χαμογέλια τῆς ἀδερφῆς τοῦ Βερετιέφφ πέρασε κάποια εἰρωνία, καὶ τοῦτο ἄγγιξε τὴν Πετροπολίτικη ψηλοκατοῦμένη ψυχὴ του. Ἐξέρεσε κ' ἀτόξ του νὰ πειράζῃ τὸν ἄλλον, προπάντω σὰν ἠμπορεῖ νὰ τὸ κάνη χωρὶς κίνδυνο.

Π. ... Ὑστερ' ἀπὸ καιρὸ μοῦ δόθηκε ἀφορμὴ νὰ μάθω θηλά μου τὴν ἱστορίαν αὐτή. Σὲ πρόσεξα τότε καὶ σ' ἐνοιώσα... Ἐγὼ στὸ ἀναμεταξὺ σ' εἶχ' ἀγαπήσει πολὺ, παραπολύ. Ὑπόφερα μαζί σου χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνης καὶ σιγά-σιγά ἐμπαινα μέσα στὴν ὑπαρξή σου καὶ μελετοῦσα προσεχτικὰ τὴν ψυχὴ σου· κ' ἐβλεπα, ὅτι πάντα βασιλεύε σ' αὐτὴν ἡ πρώτη σου ἀγάπη μ' ὅλη τὴ δύναμή της καὶ ὅτι ἐγὼ σοῦ ἤμουνα κάποιος ἀληθινὰ ξένος, πού ἤρθα κ' ἐκλεψα τὴν εὐτυχία σου!

ΑΝ. Γιὰτί νὰ ξυπνᾶς τώρα μέσα μου πράματα, πού τὰ νόμιζα κοιμισμένα πικ ὕστερ' ἀπὸ τόσα χρόνια;...

Π. Βλέπεις;

ΑΝ. ...Πού δὲν τολμοῦσα νὰ τὰ παραδεχτῶ γι' ἀληθινὰ; Γιὰτί νὰ με κάμης νὰ βλέπω ὅτι προσπαθοῦσα νὰ μὴν τ' ἀντικρύζω ποτὲ; ὦ!...

Π. Βλέπεις, ὅτι δὲν ἔχω καθόλου λάθος σ' ὅ,τι σοῦ λέω;

ΑΝ. Ὅχι! ὅχι! δὲν εἶναι ἀλήθεια!... Ὅχι!

Π. Μὴ βασανίζης τὸν ἑαυτὸ σου με διπλὴ λύπη· τὴ λύπη ν' ἀπαρνῆσαι τὴν ἀγαπημένη σου ἀλήθεια καὶ τὴ λύπη τοῦ θανάτου κάποιος κρυφῆς παρηγοριῆς σου. Μὰ κ' ἐγὼ δὲν ἐρχομαι σήμερα νὰ σε κατηγορήσω γι' ὅλ' αὐτὰ· δὲ σοῦ γυρεύω ν' ἀρνηθῆς τὴ ζωὴ σου. Ὅχι· ἐρχομαι νὰ σε κατηγορήσω γιὰ κάποιο ἄλλο πρᾶμα, πού εἶναι γιὰ μένα τὸ πῶς σοβαρό.

ΑΝ. Τὸ πῶς σοβαρό;... σὲ τί ἄλλο ἀκόμη ἐφταιξα χωρὶς νὰ τὸ θέλω; Παῦλο, ἂν δὲ σ' ἤξερα καλά, θάλεγα ὅτι... μὰ ὅχι! Δὲν εἶναι δυνατό νὰ στοχαστῶ ἐγὼ τέτοιο πρᾶμα γιὰ σένα!

Π. Δὲ με ξέρεις καθόλου ἐσὺ, γιὰτί, καθὼς σοῦ εἶπα, ἡ ψυχὴ σου στάθηκε πάντα ξένη γιὰ μένα καὶ φυσικὰ δὲ μπορούσες νὰ με γνωρίσης.

ΑΝ. Ἦσουν ὁ ἄντρας μου!

Π. Μὰ ἄς ἐρθοῦμε στὴν ὁμιλία μας, στὸ πῶς σοβαρό. Δὲν πιστεύω νὰ μοῦ τὸ ἀρνηθῆς, ὅτι προσπαθῆσες με κάθε τρόπο νὰ μπάσης στὸ σπῆτι μας τὸ Στέφανο, δηλαδή τὸ παιδί τοῦ Ἀλέξανδρου πού εἶχε ἀπὸ τὴν πρώτη του γυναῖκα καὶ πού, ὅταν ἐκεῖνος σκοτώθηκε χωρὶς νὰ συλλογιστῇ καὶ πού τὰ φῆνει, εἶταν ὀχτὼ χρονῶν, μὰ σήμερα εἶναι παλληκάρι σωστὸ καλὸ καὶ τίμιο παλληκάρι· αὐτὸ κανεὶς δὲ μπορεῖ νὰ τ' ἀρνηθῇ. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, πού ἐσὺ τὸν ἔφερες ἐδῶ μέσα καὶ πού τὸν ἀγαπήσαμε πραγματικὰ, σήμερα εἶναι ὁ βραχνᾶς πού με βαραινε· εἶναι τὸ πῶς σοβαρό πού με τρομάζει!

ΑΝ. Παῦλο! τί λές; τί τρόμος γεννιέται ἀπὸ

Μὰ δὲ μπορεῖ νὰ φανταστῇ πὼς εἶτανε δυνατό νὰ περιπαιχτῇ ἀπὸ ἕνα ἄλλο.

Ὁ χορὸς εἶτανε ἀρχινισμένος τώρα, καὶ ἡ χωριάτικη ὀρχήστρα μούγκριζε στὴν ἄκρη τοῦ σαλονιοῦ, ὅταν ἡ φαμίλια καὶ οἱ φίλοι τοῦ Ἰπατόφφ μῆχανε. Ὁ ἀμφιτρύωνας τοὺς δέχτηκε στὸ κατώφλι τῆς πόρτας· καὶ σὰ εὐχαρίστησε τὸν Ἀστακόφφ πού αὐτὸν καμε τὴν ξεχωριστὴ εὐχαρίστηση μιᾶς χαρούμενης ἐκπληξῆς ἐμπασε τὸν Ἰπατόφφ στὰ τραπέζια τοῦ παιχνιδιοῦ. Ὁ κύριος Ἀκελίνης δὲν εἶτανε καὶ καλοαναθρεμένος. Ὅλα του στὸ σπῆτι, ἡ ὀρχήστρα, τὰ ἐπιπλα, τὰ φαγιὰ, καὶ τὸ κρασί ὅλα εἶτανε δευτέρης ποιότητος. Μὰ ὅλα εἶτανε σ' ἀφονία. Ὁ ἀφέντης τοῦ σπιτιοῦ ὥστόσο δὲν περηφανευότανε, καὶ τοῦτο εἶτανε πού γύρευαν οἱ πολυἀριθμοὶ εὐγενῆδες πού τοῦ κάνανε τὴν τιμὴ νὰ συχάζουνε στὸ σπῆτι του. Στὸ σουπέ δώσανε ἄσκημο χαβιάρι κομένο φέτες, μὰ κανένας δὲν ἀρνήθηκε νὰν τὸ πάρῃ καὶ με τὸ χέρι. Τὰ ἐπιπλα εἶτανε χοντροκαμωμένα, μὰ τὰ σιέπαζαν τάφτονα προσκέφαλα, κεντημένα ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν κυρὰ τοῦ σπιτιοῦ πού εἶτανε ἡ ξεχωριστὴ δουλειὰ της. Τέλος εὐχαριστητόντανε χωρὶς στενοχώρια.

(ἀκολουθεῖ)

τὸ παλληκάρι αὐτὸ με τὴν ἀγγελικὴ καρδιά:

Π. Ἀκουσέ μου προσεχτικὰ. Ὁ Στέφανος ὅλον τὸν καιρὸ, καὶ ἀκόμη ὅταν ἔμαθα τὴ θλιβερὴ ἱστορία σου με τὸν πατέρα του, ἦτανε γιὰ μένα πάντα ἕνα παιδί, πού ἀξίζε τὴν ἀγάπη μας, τὴ δική σου καὶ τὴ δική μου· μὰ περισσότερο τὴ δική σου. Σήμερα ὅμως δὲν εἶναι τὸ ἴδιο, ἐπειδὴ σήμερα μούφερε τὸν τρόμο.

ΑΝ. Μὰ τί σοῦκαμε; τί σοῦ εἶπε;

Π. Αὐτὸς τίποτα· ἄλλοι θηλά τους με κάμανε νὰ προσέξω.

ΑΝ. Ἄλλοι;... δηλαδή;

Π. Ὅταν ἐρχόμουνα σπῆτι τὴ συνηθισμένη μου ὄρα, ἐδῶ παρακάτω, μέσα σ' ἕνα μικρὸ σπιτάκι, δύο γυναῖκοῦλες τῆς γειτονιᾶς κουβέντιαζαν ἀναμεταξύ τους δυνατὰ. Ἀκουσα στὴν κουβέντα τους νὰ ξεχωρίζουν τὰ ὀνόματα Ἄννα, Εἰνη, Στέφανος. Χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω πὼς, σταμάτησα· ἐνοιώσα ἕνα δυνατό χέρι νὰ με καρφόνῃ στὴ θέση μου καὶ μιὰ φωνὴ ἀθώρητη νὰ μοῦ λέη, ὅτι πρέπει νὰ σταθῶ γιὰ ν' ἀκούσω αὐτὸ εἶτανε δυνατότερο ἀπὸ μένα καὶ στάθηκα· καὶ, καθὼς τὰ χαμηλὰ παραθύρα εἶτανε μισοκλεισμένα, χωρὶς νὰ με βλέπουν καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλω, ἔκαμα πρᾶμα πού πάντα μου τὸ μίσησα· ἔβαλα αὐτὴ κι ἔκουσα καθαρὰ τὰ λόγια τοῦτα: ὁ Στέφανος, ὁ γιὸς τοῦ μακκρήτη Ἀλεξάνδρου, τῆχει φτιασμένα με τὴν Εἰνη, τὴν κόρη τῆς Ἄννας· λές, καμμένη, νάχομε πάλι καμιά ἱστορία ὅμοια με κείνη τοῦ πατέρα τοῦ παιδιοῦ καὶ τῆς μάνας τῆς κόρης;... Τὰ καταλαβαίνεις κ' ἐσὺ τὰ λόγια αὐτὰ; Δὲ νοιώθεις τὸν τρόμο νὰ σφίγγῃ τὴν ψυχὴ σου, καθὼς ἐσφιξε καὶ τὴ δική μου τὴν ὄρα κείνη, γιὰ νὰ μὴ τὴν ἀφίσω πιά;

ΑΝ. Παῦλο! Παῦλο! χωρὶς νὰ ξέρω τὸ γιὰτί με τρομάζεις στὰ ληθινὰ... σὺ πά!... Μὰ ὅχι! ἔπλασες μέσα στὸ νοῦ σου τρόμους χωρὶς ἀφορμὴ· τί ἔχουνε νὰ κάμουν τὰ λόγια δύο κμαλων γυναικῶν;

Π. Δὲ μπορεῖς νὰ καταλάβῃς ἐσὺ τέτοια πρᾶματα· τὰ λόγια αὐτὰ εἶναι προμήνυμα ἀλήθειας, πού μὰς φωνάζει, ὅτι πρέπει νὰ προσέξουμε μὴ μὰς προφτάσῃ ἡ συμφορὰ.

ΑΝ. Ὅχι! δὲν εἶναι ἀλήθεια αὐτὸ μὴ μοῦ τὸ λές!

Π. Τρομάζεις λοιπὸν κ' ἐσὺ;

ΑΝ. Δὲν εἶναι ἀλήθεια, Παῦλο! κάτι ἄλλο σὲ κάνει νὰ μοῦ μιλάς ἔτσι.

Π. Κάτι ἄλλο;... κάτι ἄλλο;... Μὰ δὲ σοῦ μίλησα γιὰ τίποτα ἄλλο!

ΑΝ. ὦ! ναι! τὸ καταλαβαίνω!... Καὶ στὰ ὕστερα δὲν ξέρουμε ἀκόμη ἂν ἀγαπιούνται τὰ παιδιὰ!

Π. Εἶσαι βέβαιη γι' αὐτὸ πού λές;

ΑΝ. Μὰ δὲν εἶδα τίποτα, πού νὰ με κάμη νὰ πιστέψω τέτοιο πρᾶμα. Καὶ ξέρεις ὅτι τὸ μάτι τῆς μητέρας δὲ γελιέται.

Π. Ναί· ὅμως τὸ καταλαβαίνω με τὴν ψυχὴ μου ὅτι τὰ παιδιὰ ἀγαπιούνται· μὰ καὶ νὰ μὴ τὸ καταλαβαίνα, μοῦ τὸ εἶπαν τὰ λόγια τῶν δύο ἐκείνων γυναικῶν.

ΑΝ. Καθίνας εἶναι· λεύτερος νὰ λέη ὅ,τι θέλει.

Π. Σήμερα με τὸ στόμα τῶν δύο γυναικῶν μίλησε σ' ἐμένα ὅλος ὁ κόσμος· κ' ἔτσι πιστεύω, ὅτι αὐτὸ πού εἶπαν εἶναι ἀλήθεια· ἐπειδὴ ὁ κόσμος δὲ λέει ποτὲ του ἐκεῖνο πού δὲν εἶναι.

ΑΝ. Μὰ πὼς ἄλλαξες ἔτσι; ἐσὺ νὰ δίνης πίστη στὰ λόγια τοῦ κόσμου, ἐσὺ πού πάντα κατηγοροῦσες τὴ μανία του νὰ φτιάξῃ καὶ νὰ βλέπῃ ἱστορίες κ' ἐκεῖ πού δὲν ὑπάρχουν;

Π. Ἐδῶ εἶδε καὶ μίλησε ἀληθινὰ· ἀλλιῶς δὲ θάνοιωθα μέσα στὴν ψυχὴ μου νὰ βασιλεῖ μ' ὅλη ἡ δύναμή του ὅ,τι πάντα φοβήθηκα καὶ νὰ τὸτ

συλλογιστῶ μονάχα. Ναί· ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς τὰ παιδιά ἀγαπιούνται καὶ πρέπει νὰ διώξουμε τὴ σφοδρά, προτοῦ μᾶς προφτάσῃ.

ΑΝ. Μὲ τρομάξεις μόνο καὶ μόνο, γιατί βλέπω ὅτι δὲν εἶσαι τῶρα ὁ ἀνθρώπος, πού γινώριζα τόσα χρόνια. Τί θέλεις νὰ κάμῃς;

Π. Ὁ Στέφανος δὲν πρέπει νὰ ξαναμιλήσῃ τῆς Εἰνης. Μονάχα μὲ τὸν τρόπον αὐτό θὰ ξελαφρώσω τὴν ψυχὴ μου ἀπὸ τὸ βάρος πού τὴ σφίγγει δυνατά, πολὺ δυνατά.

ΑΝ. Παῦλο! δὲν τολμάς νὰ με κοιτάξῃς, ἐπειδὴ τὸ ξέρεις ὅτι καταλαβαίνω τὴν ἀληθινὴ σημασία τῶν λόγων σου. Ἄλλη ἀφορμὴ σε ἀναγκάζει νὰ διώξῃς τὸ Στέφανο ἀπὸ κοντά μας.

Π. Τί... πῶς εἶπες;

ΑΝ. Μὴ θέλῃς νὰ γελάσῃς τὸν ἑαυτό σου κ' ἐμένα. Κάτι ἄλλο σε ἀναγκάζει.

Π. Ἐ! λοιπὸν ἀφοῦ γὰρ νὰ γίνῃ ἐκεῖνο πού εἶναι καὶ σωστό, ἐσύ θέλεις νὰ βοῆς ἄλλη ἀφορμὴ πού νὰ τὴν παραδεχτῶ κ' ἐγώ, καί, κάτι ἄλλο μὲ ἀναγκάζει... κάτι ἄλλο!

ΑΝ. Βλέπεις, ὅτι ἐνοιώσα τὴν ἀλήθεια; Μὰ ὅχι! δὲν πρέπει νὰ τὸ κάμῃς αὐτό γιὰ τὴν ἴδια σου τὴν περηφάνεια, ὅπως λές.

Π. Ἐ! φτάνει. Ὁ Στέφανος δὲ θὰ ξανάρθῃ ἐδῶ μέσα. Κι ἂν ἡ Εἰνὴ λυπηθῇ μ' αὐτό....

ΑΝ. Σῶπα! σῶπα! ἔρχονται τὰ παιδιά! δὲν πρέπει ν' ἀκούσουν τίποτ' ἀπ' ὅλ' αὐτά.

Π. Ἐρχονται τὰ παιδιά; Μοῦ φάνηκε, πῶς ἤθελες νὰ πῆς καλλιτέρα, ἔρχονται τὰ παιδιά μας!

ΑΝ. Παῦλο! ξεγνώστους τὸν ἑαυτό σου!

Π. Γιατί ἐτσι πρέπει τώρα!

Ε. ὦ! ἡ μητέρα κι ὁ πατέρας! πάντα μαζί! πάντα μαζί, τὰγαπημένο μου ζευγάρι.

ΑΝ. Εἰνὴ μου!

Π. Ναί! πάντα μαζί. Ἦσωνα κ' ἐσύ, Στέφανε, στῆς ξαδέρης μου!

ΣΤ. Ναί γιὰ νὰ σὰς φέρω τὴν Εἰνὴ δυσαρστημένη ἀπὸ τὴ συντροφικὴ ἐκεῖ πέρα, πού, καθὼς μοῦ εἶπε, τῆς καθότανε στὴν καρδιά σὰν βάρος δύο δλάκαιρες ὥρες.

Π. Πῶς αὐτό;

Ε. Ἀλήθεια, πατέρα μου! σ' αὐτὴ τὴ συναναστροφή τῆς θείας, ἀνάμεσα σὲ κείνον τὸν ἀλλιώτικον κόσμον, ἐνοιώθα ὅλην τὴν ὥρα κάτι σὰν βάρος... Τί περίεργοι ἄνθρωποι!... Λίγο ἔλειψε νὰ πιστέψω, ὅτι ἐκεῖ μαζεύτηκαν ὅλοι καὶ κακοί!

ΑΝ. Μὰ γιατί, παιδί μου; τί σοῦκαμαν;

Ε. Τίποτα... ὦ! ἀγαπημένη μου μαννούλα, γιατί νὰ μὴν εἶναι ὅλοι καλοὶ σὰν ἐμένα;

ΣΤ. Δὲν ξέρετε, κυρία Ἄννα! τὴν περισσότερην ὥρα, πού μιλοῦσαμε μαζί, μοῦ ἔλεγε, ὅτι ἂν οἱ ἄνθρωποι εἶχαν τὴν ἑμισὴ καλοσύνη σας, — τί λέω; — τὸ ἓνα δέκατο μονάχα, ὁ κόσμος θὰ ἦταν ἀλλιώτικος.

Π. Καλὰ, καλὰ! οἱ συνηθισμένες ιδέες τῆς Εἰνης.

Ε. Καὶ οἱ δικές σου, πατέρα μου. Ἄ! γιατί νὰ φύγῃ ἀπὸ κοντά σας; Τόσος κόσμος ἐκεῖ πέρα καὶ ὁμως ἐνοιώθα, ὅτι ἤμουνα μόνη.

Π. Μὰ ἐμένα σ' ἀρέσει ἡ μοναξιά.

Ε. ὦ! δὲν εἶταν ἡ μοναξιά πού μ' ἀρέσει... Δὲν εἶταν ἡ μοναξιά μου!... ἐκεῖ μέσα στὸν τόσο κόσμον βασίλευε γιὰ μένα κάποια ἀλλιώτικη ἐρημιά, πού μὲ φόβιζε, πού βάραινε τὴν ψυχὴ μου...

ΑΝ. Μὰ τί ἔχεις, Εἰνὴ μου;

Ε. Κι ὅταν ἦρθεν ὁ Στέφανος, πού εἶταν κι αὐτός καλεσμένος στὴ συναναστροφή τῆς θείας μου, ἐνοιώσα κάποιο ξελάφρωμα.

Π. Ἐτσι, ἔ;

Ε; Ναί, γιατί εἶδα ἓναν ἄνθρωπον πού θὰ μὲ βοηθοῦσε νὰ φύγω τὸ γληγορότερον.

ΑΝ. Ἄ!

ΣΤ. Πράγματι; ἡ πρώτη ὄμιλία, πού κάναμε, εἶτανε νὰ μοῦ πῆ, ὅτι θέλει νὰ φύγῃ καὶ νὰρθῇ ἐδῶ, κοντὰ στὴ μητέρα της καὶ τὸν πατέρα της.

Ε. Πηγαίνω νὰ βγάλω τὸ καπέλο μου· μοῦ φέρνει βάρος κι αὐτό· τρομερὸ βάρος. Πηγαίνω κ' ἔρχομαι ἀμέσως.

Π. Περίεργο πλάσμα αὐτὸ τὸ κορίτσι. Νομίζει κανεὶς, καὶ μάλιστα ἐγὼ εἶμαι βέβαιος, ὅτι ζηταεῖ τὸ ἄγνωστο, κάτι πού νὰ μὴν εἶναι ἀνθρώπινο.

ΣΤ. Θαρρῶ, ὅτι εἶναι τὸ γνώρισμα τῆς ἡλικίας της. Βέβαια. Ἡ κόρη σας εἶναι τῶρα στὴν ἡλικία, πού ὄνειρεύεται ἡ ψυχὴ καὶ ζῆ μὲ τὸν ἐδικὸν τῆς κόσμον.

(Ἀκολουθεῖ)

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΔΗΣ

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΟ ΕΠΙΥΜΒΙΟ

Κάτου ἀπὸ τὸ πενταετικὸ, διαβάτη, ἐτοῦτο μάρμαρον
Γίγαντας τοῦ Ψυχασμοῦ ἐκπλῶνει τὴν ἀριδα.

Μὲς στὸ ντουσιὰ τὸ μάτι του τίποτα δὲ φοβήθηκεν
Ἐξὸν ἀπὸ τὸ θάνατο καὶ τὴν ἀκροστιχίδα.

Περαίας

ΝΙΚΟΛΟΣ Β.

Ἡ ΚΟΙΝὴ ΓΝΩΜΗ

Ο ΚΑΛΛΙΜΑΡΜΑΡΟΣ ΝΑΟΣ

Ἀγαπητὴ Νουμᾶ,

Ὅλοι ἐπερίμεναν πῶς ὁ νέος πρόεδρος τῆς Βουλῆς ἀναβαλίνοντας στὴν ὑψηλὴ τῆς εἰδος θὰ ἔλεγε δύο λόγια πρακτικὰ, φρονιμικὰ, ἀνάλογα πρὸς τὴ μεγάλην ἀποστολὴν τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχῃ αὐτὴ ἡ Βουλὴ καὶ σύμφωνα πρὸς τὴν τόσο κρίσιμην περίστασιν πού βρίσκεται αὐτὸ τὸ συφοριασμένον τὸ Ἐθνος. Καὶ ὁμως τίποτα ἀπὸ αὐτά. Ὁ κ. Λεβιδης ἐθεώρησε καλύτερον ἓνα λόγο τὸν ὁποῖον ἐβγαλε στὰ 72 ὡς πρόεδρος τοῦ Παρνασσοῦ νὰ τὸν ξεφουρνήσῃ τῶρα ὡς πρόεδρος τῆς Βουλῆς, γιατί ὅπως τότε ἔλεγε στὴν προεδρικὴ λογοδοσίαν του ὅτι ἐδὲ Σύλλογός μας ἤδη ὑψοῦται ὡς τις καλλιμάρμαρος τῶν ἀρχαίων ναῶς) ἐτσι καὶ τώρα εἶπε ὅτι «ἡ Βουλὴ ὑψοῦται ὡς τις καλλιμάρμαρος τῶν ἀρχαίων ναῶς».

Τὸ μόνον καινούργιον πού πρόσθεσε τώρα στὸ λόγο του εἶναι ἐστὶ πρόεδρος συναμφοτέρων τῶν πτερυγῶν» καὶ γιὰ νὰ μὴ ξεχάσῃ καὶ τὰ Βαγυελικὰ, ὅπου ἐπαίξε τόσο ρόλον, εἶπε ὅτι «σήμερον ἐνταῦθα τελοῦμεν ἐπιβάλλουσιν ἑορτῆν ὑπὲρ τῆς... Ὁρθοδοξίας». . . . Κ' εἶπειτα ἀπορεῖτε γιατί οἱ Ρουμῶνοι μᾶς βαροῦν καταπρακτιέες, οἱ ὁποῖοι μὴ νὰ ἔχουν ἄλλα ἐλαττώματα ἀλλὰ Λεβιδηδες καὶ Μιστριώτηδες καὶ καλλιμάρμαρους τῶν ἀρχαίων ναῶς ποτέ τους δὲν εἶχαν γι' αὐτὸ πῆγαν ἐμπρός.

Δικός σου

ΓΚΡΙΝΙΑΡΗΣ

Φίλε Νουμᾶ

Συμφωνῶ κι ἐγὼ μὲ τὸν κ. Τζουμπλιανὸ τοῦ 216 φύλλου, πῶς δὲν πρέπει νὰ βρίζουμε τοὺς ἀντιπάλους μας μὰ ὅχι καὶ νὰ μὴν τοὺς πολεμάμε μὲ τὰ ἴδια τοὺς μάλιστα τὰ ὅπλα, χωρὶς νὰ φταίμε, ἃ δὲν εἶναι καὶ τόσο βγενικὰ. Π. χ. ἀποδείχνοντας πῶς οἱ καθαρευουσιᾶνοι κάνανε ἓνα ἴδιωμα τῆς γλώσσας, πού θέλουνε νὰ τὴ φορτώσουνε στὴ ράχη τοῦ Ρωμοῦ, κι' ὅχι ἐμᾶς πού μιλοῦμε καὶ γράφουμε τὴ μητρικὴν μας, ἀπόδειξα μαζί πῶς ἀπτοὶ εἶναι γιὰ τὸ Δρομοκαίτειον, ἀφοῦ ὁ κ. Μιστριώτης ἀποφάνθηκε πῶς οἱ τέτιοι ἐκεῖ πρέπει νὰ πᾶνε.

Καὶ γράφοντας ὅσα ἔγραψα, δὲν εἶχα σκοπὸ νὰ κάνω κακὸ στὸν κ. καθηγητὴν, ἀλλὰ νὰ πολεμήσω τὴν ιδέαν του, γιὰ νὰ μὴν τὴς χάσῃς ὁ ἀναγνώστης —ξέρουμε δὲ καὶ πῶς διαβαζοῦνε οἱ Ρωμοὶ σὰ λουκούμια, καὶ νὰ τὸνε βοήθῃσω νὰ δῇ πῶς ἀποκάτω στὴς μεγάλας λέξεις καὶ στὴς μπουμπώδικες φράσεις βρίζεται φτώχεια καὶ γύμνια. Ἀπτο δὲ θαρρῶ πῶς εἶναι γιὰ καλὸ μας —λίγο πολὺ—, γιατί ἐγὼ τουλάχιστο εἶχα θαμποῦρα στὰ μακτῖα μου, πρὶν καταπιαστοῦνε μερικοὶ νὰ μᾶς τὰ ζετσιμπλιάσουνε καὶ μᾶς φωτίσουνε μὲ τὸ φῶς τῆς Ἀλήθειας.

Ἀπτο εἶναι ἡ ἁμαρτία μου κι' ἔς μοῦ τὴ συχωρήσῃς ὁ φίλος μας.

Βανοῦ Ρουσίας 2 τοῦ Σεποριά 1906.

Δικός σου

ΚΩΣΤ. ΛΑΝΑΡΑΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Ἀπὸ γράμμα φίλου μας, ἀπὸ τὸ Παρίσι, ἐσηκώσαμε τὸν ἀκόλουθον παράγραφον: «Προχθὴς πῆγα στὴ Σερμανία κι ἀκουσα τὸν Ψυχάρη, στὸ μάθημά του ἀνάφερε κ' ἓνα νέο Γερμανικὸ βιβλίον τοῦ Χαντζιδάκη καὶ εἶπε: ὅτι ἐγὼ εἶνα μεγάλο προτέρημα, ἀφοῦ εἶναι τέλειον γλωσσολογικὸν ἐγχειρίδιον, μὰ ἐγὼ κ' ἓνα μικρὸ ἐλάττωμα, πού βρίζει σὲ κάθε σελίδᾳ τὸν Ψυχάρη τόσο πού νὰ φαντάζεται κανεὶς ὅτι ὁ Χαντζιδάκης τὸ τυπώσε μὲνυχὰ γιὰ νὰ βρεῖται».

— Ὁ Ἄγγυλος Ἐρταλιώτης ἐτοιμάζει καινούρια ἔκδοσιν «Νησιώτικες Ἱστορίες», μὲ καινούριες ἱστορίες στὸ τέλος.

ΦΟΝΟΛΑΖΑΡΟ ΒΙΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ

Ἀπὸ Πέμπτη εἰς Πέμπτη.

Ἐπιμετρετὸς Ἐσωτερικῶν ὁ Ν. Καλογερόπουλος

Σκοτωμοί. Ἐπαρχίαι 7.

Λαθωμοί. Ἀθήνα 4, Περαίας 6, Ἐπαρχίαι 4.

Κλεισιέες. Ἀθήνα 6, Περαίας 4.

Ο ΦΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Σπ. Νικολ. Σφακερό. Θὰ δημοσιευτοῦν. Εὐχαριστοῦμε.—κ. Β. Λέκ. Πολὺ ὥραϊον καὶ σ' εὐχαριστοῦμε. Θὰ δημοσιευτῆ σ' ἄλλο φύλλον. Δὲν εἶναι δυνατό νὰ μᾶς γράψῃς τὸνομα τοῦ συγγραφέα;—κ. Δημοτικιστὴ. Λάβημε τὸ φύλλον πού μᾶς ἔστειλες. Βέβαια, κακὸ δὲν κάναμε. Γιατί ὁμως νὰ κρύβωσι; κ' ἀπὸ μᾶς; Ἄν περνοῦσες καμιά ὥρα ἀπὸ τὸ γραφεῖον, τὰ λέγαμε καλύτερα.—κ. Σταμάτη Βάλλου. Πού τόπος νὰ τυπώσουμε ὅσα μᾶς στέλνεις κάθε φορὰ. Γι' αὐτὸ τὸ προχθὴσιν γράμμα σου πῆγε, μὲ τὸ συμπάθειον, στὸ καλάθι καὶ μονυχὰ οἱ περιήρημοι στίχοι σου σωθῆκανε κολυμπήντας. Ἄς τοὺς καμαρῶσουμε λοιπὸν κ' οἱ ἀναγνώστες μας.

Χαίρε, ὦ πλειοθραυστία!

Χαίρε, κοσμοπολιτρίστια!

Χαίρε, νοῦς ὁ τριχωτός!

Χαίρε, μάθησι, χυδαίων!

Χαίρε, κρίσις ἀγγελίων!

Πλήρης σθένους καὶ φωτός!

Ἐκ τοιούτων ἰνδραπέδων
τοῦ βορβόρου, τῶν τρίδων
ἀναμένει ὁ «Νουμᾶς»
κράτες ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,
νίκην ἐν μακρῷ ἀγῶνι,
εὐτυχίαν καὶ τιμὰς!

— κ. Χρ. Βαρό. Θὰ δημοσιευτῆ. Μὰ τὸν ἔσπασες τὸ χριστιανικὸ μὲ τὴν ἀφιέρωσιν.